

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет психології

Кафедра клінічної та реабілітаційної психології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РЕАБІЛІТАЦІЙНА ПСИХОЛОГІЯ

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма «Реабілітаційна психологія»

Спеціальність 053 Психологія

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “01” вересня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Реабілітаційна психологія
Викладач (і)	к.психол.н., доцент Іванцев Н.І.
Контактний телефон викладача	066 060 25 72
E-mail викладача	nataliya.avantsev@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	6 кредити ЄКТС, 180 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pro/developer/course/view/1162
Консультації	Раз на тиждень відповідно до графіка консультацій

2. Анотація до навчальної дисципліни

Реабілітаційна психологія як навчальна дисципліна – це інтегративна дисципліна, що базується на наукових дослідженнях різних галузей психології, що у своїй основі поєднує механізм знань теоретичного і практичного характеру.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Реабілітаційна психологія» виступають психологічні аспекти процесу відновлення та розвитку порушених функцій внаслідок внутрішніх чи зовнішніх чинників на індивідуально-психологічному, особистісному й соціально-психологічному рівнях. У навчальній дисципліні до розгляду постають основні психологічні аспекти реабілітаційного процесу, психологічна складова ситуацій, в яких людина потребує реабілітації. Багато уваги зосереджено на загальних положеннях, принципах, прийомах та техніках психологічного супроводу у реабілітаційному процесі.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою курсу є: ознайомлення студентів з напрямками психологічної реабілітації та особливостями організації психологічної допомоги; з методами і прийомами необхідними для вирішення практичних завдань психологічної реабілітаційної роботи; у сприянні розвитку особистісних та професійних якостей майбутніх практичних психологів, їхньої подальшої самоосвіти.

Цілі курсу полягають у створенні цілісного уявлення у майбутніх фахівців про процес психологічної реабілітації, його етапи, напрями та форми; забезпеченні тісного взаємозв'язку у навчальній діяльності теоретичного та практичного аспектів курсу реабілітаційної психології; сприянні формуванню у студентів навичок надання психологічної реабілітаційної допомоги; розвитку психологічної компетентності у сфері практичної психології.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері

психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.

Загальні компетентності :

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним, мислити концептуально, системно, самогенно.

ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Фахові компетентності:

СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.

СК8. Здатність організовувати та здійснювати психологічну реабілітацію, надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову).

СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики.

СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку, адаптація до нових ситуацій у сфері професійної діяльності.

Програмні результати навчання:

ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.

ПР14. Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості.

ПР15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.

ПР17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

ПР18. Виявляти та диференціювати проблеми збереження і відновлення психічного здоров'я та психологічного благополуччя та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.

ПР19. Організовувати і проводити реабілітаційно-психологічну роботу в умовах санаторно-курортного оздоровлення.

ПР20. Здійснювати моніторинг та якісну оцінку психологічного супроводу та психореабілітаційних програм.

ПР22. Вміти розробляти та впроваджувати індивідуальні та групові програми психологічної реабілітації.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни	
Вид заняття	Загальна кількість годин д.ф.н./з.ф.н.
лекції	24 год./ 10 год.
семінарські заняття / практичні / лабораторні	36 год. / 12 год.
самостійна робота	120 год./ 158 год.

Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
6	053 Психологія	3	Нормативний

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість год. д.ф.н. / з.ф.н.		
	лекції	заняття	сам. роб
Змістовий модуль 1. Психологія реабілітації у сучасних наукових дослідженнях			
Тема 1. Поняття про реабілітацію.	2 год. / 1 год.	2 год. /- -	10 год. / 15 год.
Тема 2. Психологія реабілітації: мета, завдання та методи.	4 год. / 1 год.	4 год. / 1 год.	10 год. / 15 год.
Тема 3. Психотехнології у реабілітаційній роботі.	2 год. / - -	2 год. / 1 год.	10 год. / 15 год.
Тема 4. Мотивація у реабілітології.	2 год. / - -	2 год. /- -	10 год. / 15 год.
Змістовий модуль 2. Реабілітаційна психологія в умовах екстремальних ситуацій			
Тема 5. Загальні поняття реабілітаційної психології та особливості реабілітаційних програм.	2 год. / 2 год.	4 год. / 1 год.	10 год. / 15 год.

Тема 6. Психотравмівні і кризові ситуації.	2 год. /-	4 год. / 1 год.	10 год. / 15 год.
Тема 7. Психологічна допомога населенню, що постраждало внаслідок психотравмівних ситуацій.	4 год. / 2 год.	4 год. / 2 год.	15 год. / 18 год.
Змістовий модуль 3. Реабілітація осіб із особливими потребами та обмеженими можливостями.			
Тема 8. Реабілітація осіб із особливими потребами.	2 год. / 2 год.	4 год. / 2 год.	15 год. / 18 год.
Тема 9. Реабілітація осіб із психічними розладами.	2 год. / 2 год.	4 год. / 2 год.	15 год. / 17 год.
Тема 10. Особливості реабілітації осіб із залежністю.	2 год. / -	4 год. / 2 год.	15 год. / 15 год.
Заг.:	24 / 10	36 /12	120 / 158

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>Оцінювання знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою, включаючи: оцінку роботи студента на семінарських заняттях, виконання завдань самостійної роботи (КСР), контрольної роботи та ІНДЗ, поточного тестування, підсумкового контролю.</p> <p>Види контролю: поточний, тематичний, періодичний, підсумковий, самоконтроль.</p> <p>Форми контролю: усне та письмове опитування, тестування, мультимедійні презентації, контрольна робота, ІНДЗ, КСР, іспит.</p> <p style="text-align: center;">Критерії оцінювання знань студентів:</p> <p>Основними критеріями, що характеризують рівень компетентності студента при оцінюванні результатів навчання з навчальної дисципліни «Реабілітаційна психологія» є: своєчасне і у повному обсязі виконання всіх навчальних завдань, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни; глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих літературних джерелах; вміння самостійно аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку та розвитку; вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних завдань.</p> <p style="text-align: center;">Засоби оцінювання</p> <p>Оцінювання знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою:</p> <p><u>1.Роботу на лекціях.</u> Під час лекції студент не тільки слухає і</p>
---	---

фіксує лекційний матеріал, а ще й активно його реконструює. Для повного засвоєння лекційного матеріалу, студентові необхідно виконати ряд завдань: виписати визначення термінів (для термінологічного словника), доповнити перелік класифікації, привести приклад (відповідну ситуацію) тощо. Ці завдання студент може виконати в аудиторних або домашніх умовах. Виконання їх перевіряється викладачем на семінарському занятті, присвяченому тій чи іншій темі навчальної дисципліни.

2. Робота на семінарському занятті.

Усна відповідь на семінарському занятті (1 оцінка). Відповідь передбачає чіткий, аргументований, розгорнутий виклад студентом одного з питань плану семінарського заняття, винесеного до обговорення. При цьому недопустиме дослівне зачитування матеріалу та використання ксерокопій. Студент повинен бути готовий відповісти на будь-які запитання семінарського заняття.

Критерії оцінювання усної відповіді:

В основу системи оцінювання знань, умінь і навичок студентів закладено такі критерії: повнота знань – вичерпна достатність у відтворенні інформації щодо змісту навчальної дисципліни; усвідомленість (осмисленість) знань – розуміння смислу інформації по навчальній дисципліні та вміння його вербалізувати; рівень сформованості умінь та навичок, здатність застосовувати здобуті знання на практиці; вміння виявляти творчий підхід у вирішенні теоретичних і практичних задач.

Шкала оцінювання (у 5-ти бальній системі):

5 балів «відмінно» - ставиться за наявність у студента вичерпних і правильних знань щодо головних проблем, які розглядаються на семінарському занятті. Знання мають бути осмисленими, що виявляється у повноті та адекватності їх пояснення. Вміння підходити до виконання завдань не лише у форматі репродукції, а й з елементами креативності.

4 бали «добре» - ставиться за наявність у студента знань щодо більшості питань, які розглядаються на семінарському занятті. Притім, знання характеризуються адекватністю, але є частково усвідомленими (студент за формою відповідає правильно, а пояснити смисл може не завжди).

3 бали «задовільно» - ставиться за наявність у студента фрагментарних знань з теми семінару, які при цьому не завжди точно ним розуміються і недостатньо повно вербалізуються.

1-2 бали «незадовільно» - ставиться за відсутність у студента знань щодо головних проблем з теми семінарського заняття, або ж за наявність часткових знань, які він нечітко розуміє і неправильно трактує.

Тестування на семінарському занятті (поточне тестування як допоміжний результат) (1 оцінка). Підготовка до поточного контролю полягає у повторенні

теоретичного матеріалу до теми семінарського заняття, відтворенні необхідних умінь та навичок і самоконтролю їх результативності. Тестування здійснюється на основі складених викладачем тестових завдань до тем курсу. Для цього передбачені тестові завдання з вибором однієї правильної відповіді з чотирьох запропонованих.

Критерії оцінки тестового контролю (у 5-ти бальній системі):

«**відмінно**» - студент дав не менше 90% правильних відповідей; «**добре**» - студент дав не менше 70% правильних відповідей; «**задовільно**» - студент дав не менше 50% правильних відповідей; «**незадовільно**» - студент дав менше 50% правильних відповідей.

3. Самостійна робота. Контроль самостійної роботи проводиться шляхом перевірки виконаних завдань. Даний вид роботи передбачає виконання окремих завдань, які підлягають спеціальному контролю та оцінюванню, роблячи певний внесок у сумарну кількість балів, отриманих студентом за вивчення навчального предмету. До таких форм належать: підготовка до КСР та виконання індивідуального навчально-дослідного завдання (ІНДЗ).

Підготовка студентів до КСР полягає у самостійному вивченні матеріалу до окремих тем курсу, відтворенні необхідних умінь та навичок і самоконтролю їх результативності. Для контролю передбачені тестові завдання з вибором однієї правильної відповіді з чотирьох запропонованих.

Критерії оцінки тестового контролю:

«**відмінно**» - студент дав не менше 90% правильних відповідей; «**добре**» - студент дав не менше 70% правильних відповідей; «**задовільно**» - студент дав не менше 50% правильних відповідей; «**незадовільно**» - студент дав менше 50% правильних відповідей.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання є формою самостійної роботи, що передбачає більш активну пошуково-творчу, дослідницьку діяльність студентів, відображає певний рівень його навчальної компетентності. ІНДЗ – проблемні питання, які потребують не тільки опанування нової інформації, а й використання її для вирішення конкретних проблем. Виконання ІНДЗ є обов'язковим, а отже студент не зможе отримати найвищу оцінку без виконання цього завдання. Індивідуальні завдання не входять до тижневого аудиторного навантаження студентів. Термін здачі для денної форми навчання – по завершенню останнього семінарського заняття. Для заочної форми навчання – за 10 днів до початку сесії. Якість виконання ІНДЗ контролюється окремо та оцінюється у відповідності до розподілу балів за видами навчальної діяльності. Для оцінювання якості виконання ІНДЗ використовуються 5 критеріїв, які оцінюються в рівній кількості балів. Максимальна кількість балів за виконання

ІНДЗ – 5 балів.

Критерії оцінювання якості виконання індивідуального навчально-дослідного завдання (ІНДЗ):

Елементи роботи, що підлягають оцінюванню	Критерії оцінювання	Кількість балів
Вступ	1. Розкриття актуальності та практичного значення проблеми завдання	1 бал
Основна частина	2. Відповідність змісту роботи завданню, повнота його розкриття. 3. Самостійність виконання.	2 бали
Висновки	4. Наявність сформульованих висновків, які відповідають поставленому завданню. Обґрунтованість та практична спрямованість висновків	1 бал
Література	5. Наявність сучасних (за останні 5 років) наукових статей, щодо проблематики завдання.	1 бал
<i>Всього</i>		<i>5 бал.</i>

Шкала оцінювання ІНДЗ

Рівень виконання	Кількість балів, що відповідає рівню	Оцінка за традиційною системою
Високий	5	відмінно
Достатній	4	добре
Середній	3	задовільно
Низький	2-1	незадовільно

Критерії оцінки письмового повідомлення (ІНДЗ):

5 балів (відмінно): тема письмового повідомлення актуальна та відзначається практичною значущістю; у роботі здійснено критичний огляд визначень різними авторами, наведених в різних джерелах; матеріал роботи добре структурований, логічно викладений; роботу оформлено з дотриманням встановлених правил; студент демонструє здатність робити у письмовому повідомленні логічні висновки та узагальнення; проявляє здатність висловлювати та аргументувати власне ставлення до альтернативних поглядів на певне питання.

4 бали (добре): тема письмового повідомлення актуальна; у роботі здійснено аналіз основних аспектів проблеми; використано джерела, які дають змогу розкрити теоретичні й прикладні аспекти теми; матеріал письмового повідомлення загалом структурований, логічно викладений; оформлення роботи в цілому відповідає встановленим правилам; студент послідовно, обґрунтовано та теоретично правильно викладає

матеріал; демонструє здатність робити логічні висновки та узагальнення; але не в повній мірі може аргументувати власне ставлення до альтернативних поглядів на певне питання; недостатньо використовує фактичні та статистичні дані.

3 бали (задовільно): тема письмового повідомлення не є актуальною; у роботі здійснено поверхневий аналіз основних аспектів проблеми; використані джерела не дають можливості повністю розкрити проблему; письмове повідомлення містить зайвий матеріал, що не відповідає змісту теми і свідчить про нездатність студента зрозуміти її зміст; робота в цілому оформлена згідно з правилами, але є суттєві недоліки.

2 бали (незадовільно): завдання виконане частково; студент не висвітлює дискусійну тему або висвітлює її неправильно; текст письмового повідомлення є повністю ідентичним тексту підручника чи конспекту або повністю ідентичним письмового повідомлення іншого студента на таку ж тему.

1 бал (незадовільно): завдання практично не виконано, складається з окремих малозмістовних тез, які за своїм змістом не відображають суті теми наукового повідомлення; робота не оформлена, здана не вчасно чи відсутня.

0 балів – завдання відсутнє.

Перед написанням письмової роботи у форматі проблемних питань студенти отримують перелік тем і питань, які виносяться на письмову роботу та посилання на навчально-методичну та наукову літературу із завчасно заданої теми для самостійної підготовки.

4. Контрольна робота. Перед написанням письмової (контрольної) роботи студенти отримують перелік питань до тем, які виносяться на контрольну роботу та посилання на навчально-методичну та наукову літературу для підготовки. Виконується цей вид роботи в межах аудиторного заняття (для студентів денної форми навчання, для заочної форми термін написання – за 10 днів до початку сесії). У контрольній роботі студент повинен представити розуміння даної теми, розкрити зміст поставлених питань. Виконання контрольної роботи передбачає письмові відповіді на два теоретичних питання (8 б.) і одне практичне завдання (2 б.) за відповідним варіантом контрольної роботи.

Критерії оцінки контрольної роботи:

10-9 балів «відмінно» - студент в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає під час відповідей на контрольні запитання, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань.

7-8 балів «добре» - студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час письмових відповідей на контрольні запитання, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої

	<p>глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.</p> <p>5-6 балів «задовільно» - студент загалом володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час письмових відповідей на контрольні запитання, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.</p> <p>1-4 бали «незадовільно» - частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час письмових відповідей на контрольні запитання, допускаючи при цьому суттєві помилки.</p> <table border="1" data-bbox="523 645 1410 1099"> <thead> <tr> <th colspan="2">Накопичування балів під час вивчення дисципліни</th> </tr> <tr> <th>Види навчальної роботи</th> <th>Максимальна кількість балів</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Лекція</td> <td>-</td> </tr> <tr> <td>Семінарське заняття:</td> <td></td> </tr> <tr> <td>усні відповіді</td> <td>15 б.</td> </tr> <tr> <td>тестування</td> <td>15 б.</td> </tr> <tr> <td>Самостійна робота (КСР)</td> <td>5 б.</td> </tr> <tr> <td>ІНДЗ</td> <td>5 б.</td> </tr> <tr> <td>Контрольна робота</td> <td>10 б.</td> </tr> <tr> <td>Екзамен</td> <td>50 б.</td> </tr> <tr> <td>Загальна кількість балів</td> <td>100 б.</td> </tr> </tbody> </table>	Накопичування балів під час вивчення дисципліни		Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів	Лекція	-	Семінарське заняття:		усні відповіді	15 б.	тестування	15 б.	Самостійна робота (КСР)	5 б.	ІНДЗ	5 б.	Контрольна робота	10 б.	Екзамен	50 б.	Загальна кількість балів	100 б.
Накопичування балів під час вивчення дисципліни																							
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів																						
Лекція	-																						
Семінарське заняття:																							
усні відповіді	15 б.																						
тестування	15 б.																						
Самостійна робота (КСР)	5 б.																						
ІНДЗ	5 б.																						
Контрольна робота	10 б.																						
Екзамен	50 б.																						
Загальна кількість балів	100 б.																						
<p>Вимоги до письмових робіт</p>	<p>Концептуально конкретне висвітлення питань, базоване на науково-теоретичних та практичних дослідженнях.</p>																						
<p>Семінарські заняття</p>	<p>Семінарське заняття 1.</p> <p>Тема: Поняття про реабілітацію.</p> <p>Походження та сутність поняття «реабілітація». Мета і завдання реабілітації. Історія виникнення реабілітації. Види і принципи реабілітаційної роботи.</p> <p><i>Завдання:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> Опрацювати запропоновану літературу та систематизувати зміст теми у вигляді конспекту. Експрес-тести, запитання для самоконтролю, практичні завдання. <p>Електронний ресурс до теми та завдання на платформі d-learn 2023. https://d-learn.pro/developer/course/view/1162</p> <p>Семінарське заняття 2.</p> <p>Тема: Психологія реабілітації: мета, завдання та методи.</p> <p>Психологічний аспект реабілітації. Профілактика та її місце у реабілітаційній роботі. Психокорекція та її особливості. Психотерапевтична робота та її методи. Психогігієна та її місце у реабілітації. Психологія здоров'я як напрям реабілітаційної роботи.</p> <p><i>Завдання:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> Опрацювати запропоновану літературу та систематизувати зміст теми у вигляді конспекту. 																						

2. Експрес-тести, запитання для самоконтролю, практичні завдання.

Електронний ресурс до теми та завдання на платформі d-learn 2023. <https://d-learn.pro/developer/course/view/1162>

Семінарське заняття 3.

Тема: Психотехнології у реабілітаційній роботі.

Гіпноз та навіювання (сугестія): історія появи, розвитку вчення та застосування у психотерапевтичній практиці. Психосинтез. Техніка Р. Ассаджіолі. Психодрама як метод психотерапії, його мета, компоненти. НЛП як ефективна система технік впливу на поведінку людини у сфері міжособистісних відносин. Мова патернів як основний метод нейро-лінгвістичного аналізу. Зовнішній вигляд людини та його врахування у процесі реабілітації.

Завдання:

1. Опрацювати запропоновану літературу та систематизувати зміст теми у вигляді конспекту.

2. Експрес-тести, запитання для самоконтролю, практичні завдання.

Електронний ресурс до теми та завдання на платформі d-learn 2023. <https://d-learn.pro/developer/course/view/1162>

Семінарське заняття 4.

Тема: Мотивація у реабілітології.

Виживання, сенс життя та реабілітація. Психологія сенсу як основа організації та проведення реабілітаційних заходів. Психічний стан людини, яка потребує реабілітації: діагностика та вибір адекватних засобів реабілітації. Особливості психологічного мотивування у реабілітаційному процесі: індивідуальний підхід, актуалізація компенсаторних ресурсів, застосування нестандартних інтервенцій та мотивуючих історій. Реабілітаційний потенціал.

Завдання:

1. Опрацювати запропоновану літературу та систематизувати зміст теми у вигляді конспекту.

2. Експрес-тести, запитання для самоконтролю, практичні завдання.

Електронний ресурс до теми та завдання на платформі d-learn 2023. <https://d-learn.pro/developer/course/view/1162>

Семінарське заняття 5.

Тема: Загальні поняття реабілітаційної психології та особливості реабілітаційних програм.

Реабілітаційна психологія як галузь психологічної науки: мета і завдання. Місце реабілітаційної психології в структурі психологічної науки і практики. Організаційний аспект реабілітаційної психології. Реабілітаційна психологія як база для діяльності мультидисциплінарної команди з реабілітації різних верств населення. Особливості побудови реабілітаційної індивідуальної програми. Діагностичний інструментарій у реабілітаційному процесі.

Завдання:

1. Опрацювати запропоновану літературу та систематизувати

зміст теми у вигляді конспекту.

2.Експрес-тести, запитання для самоконтролю, практичні завдання.

Електронний ресурс до теми та завдання на платформі d-learn 2023. <https://d-learn.pro/developer/course/view/1162>

Семінарське заняття 6.

Тема: Психотравмівні і кризові ситуації.

Типи психотравмівних ситуацій. Кризи життєвих втрат. Травми пережитого насильства. Травмівна подія. Психотравма, типи, особливості. Типи життєвих ситуацій. Типові симптоми переживання втрати. Можливі патологічні вияви. Криза втрати людини. Стадії відновлення. Критерії подолання травми за Мері Гарвей. Криза здоров'я внаслідок поранення. Фантомний біль, причини. Криза втрати здоров'я. Криза втрати волі та свободи пересування. Криза втрати матеріальних і соціальних благ. Стратегії виживання в екстремальних умовах. Травми пережитого насильства. Зміст та сутність реабілітації з жертвами насилля та причин, що зумовлюють її необхідність.

Завдання:

1.Опрацювати запропоновану літературу та систематизувати зміст теми у вигляді конспекту.

2.Експрес-тести, запитання для самоконтролю, практичні завдання.

Електронний ресурс до теми та завдання на платформі d-learn 2023. <https://d-learn.pro/developer/course/view/1162>

Семінарське заняття 7.

Тема: Психологічна допомога населенню, що постраждало внаслідок психотравмівних ситуацій.

Особливості психологічної допомоги внутрішньо переміщеним особам. Методи та техніки психологічної допомоги у роботі з внутрішньо переміщеними особами. Особливості психологічної допомоги людям, що пережили полон та тортури. Організація соціально-психологічної допомоги полоненим та жертвам тортур: українській досвід. Медико-психологічна реабілітація військово-службовців з ПТСР та її методи. Особливості психологічної допомоги ветеранам війни та їх родинам. Психологічна допомога дітям із травмівним досвідом.

Завдання:

1.Опрацювати запропоновану літературу та систематизувати зміст теми у вигляді конспекту.

2.Експрес-тести, запитання для самоконтролю, практичні завдання.

Електронний ресурс до теми та завдання на платформі d-learn 2023. <https://d-learn.pro/developer/course/view/1162>

Семінарське заняття 8.

Тема: Реабілітація осіб із особливими потребами.

Особливості соціально-психологічної реабілітації дітей із особливими потребами. Реабілітація осіб із розладами аутистичного спектру. Реабілітація дітей із особливими освітніми потребами. Реабілітація осіб із вадами розвитку зору, слуху, опорно-рухового апарату. Реабілітація осіб після перенесених соматичних захворювань, особливості, специфіка.

	<p><i>Завдання:</i></p> <p>1.Опрацювати запропоновану літературу та система тизувати зміст теми у вигляді конспекту.</p> <p>2.Експрес-тести, запитання для самоконтролю, практичні завдання.</p> <p>Електронний ресурс до теми та завдання на платформі d-learn 2023. https://d-learn.pro/developer/course/view/1162</p> <p>Семинарське заняття 9.</p> <p>Тема: Реабілітація осіб із психічними розладами.</p> <p>Реабілітація осіб із органічними, включаючи симптоматичні, психічними розладами. Реабілітація осіб із афективними розладами настрою. Реабілітація осіб із поведінковими синдромами, які пов'язані з фізіологічними порушеннями та фізичними факторами. Реабілітація осіб із розладами зрілої особистості та поведінки у дорослих.</p> <p><i>Завдання:</i></p> <p>1.Опрацювати запропоновану літературу та систематизувати зміст теми у вигляді конспекту.</p> <p>2.Експрес-тести, запитання для самоконтролю, практичні завдання.</p> <p>Електронний ресурс до теми та завдання на платформі d-learn 2023. https://d-learn.pro/developer/course/view/1162</p> <p>Семинарське заняття 10.</p> <p>Тема: Особливості реабілітації осіб із залежністю.</p> <p>Види патологічних залежностей (адикцій). Критерії, психологічні ознаки та чинники формування патологічної залежності. Стадії формування й розвитку залежностей. Підходи, напрямки та принципи реабілітації осіб з патологічними залежностями. Основи психологічної реабілітації осіб, залежних від алкоголю, наркотиків та інших психоактивних речовин. Профілактика рецидивів. Програма "12 Кроків": зміст та можливості.</p> <p><i>Завдання:</i></p> <p>1.Опрацювати запропоновану літературу та систематизувати зміст теми у вигляді конспекту.</p> <p>2.Підготуватись до контрольної роботи.</p> <p>Електронний ресурс до теми та завдання на платформі d-learn 2023. https://d-learn.pro/developer/course/view/1162</p>
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Умови допуску до підсумкового контролю (екзамену) передбачають виконання студентом усіх запланованих освітньою програмою дисципліни форм навчальної роботи, які підлягають контрольному оцінюванню. Пропущенні практичні заняття відпрацьовуються. Усі роботи повинні бути виконані й представлені студентом у встановлений час консультацій згідно розкладу.</p>
<p>Підсумковий контроль</p>	<p>Форма підсумкового контролю - екзамен; форма задачі - виконання письмово-усних завдань або тестових екзаменаційних завдань (за рішенням кафедри).</p> <p>На екзамен виносяться теоретичні питання програми навчальної дисципліни «Реабілітаційна психологія» та творчі завдання і задачі, що потребують творчої відповіді, вміння</p>

синтезувати отримані знання та застосувати їх для вирішення практичних завдань.

Структура білету : у кожному білеті 5 завдань, які оцінюються по 10 балів. 1, 2, 3 питання білету - теоретичні питання програми навчальної дисципліни «Реабілітаційна психологія», 4 – практичне завдання, 5 – задача. Максимальна кількість балів – 50 б.

З вимогами до підсумкового контролю (екзамену), змістом творчих завдань і задач студенти ознайомлюються на платформі дистанційного навчання (d-learn 2023), за покликанням на сторінку курсу «Реабілітаційна психологія» <https://d-learn.pro/developer/course/view/1162>

Форми оцінювання в університеті регламентуються згідно Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf

Облік навчальної роботи студентів здійснюється згідно Положення про електронний журнал обліку навчальної роботи здобувачів освіти у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника https://nmv.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/118/2021/01/elektro_nni-zyrnal.pdf

У випадку невиконання навчального плану з дисципліни або отримання незадовільної оцінки на екзамені студент має можливість перездачі екзамену за талоном №2, у разі незадовільної оцінки пропонується перездача за талоном №3 з комісією. Якщо спроби не дали позитивного результату, викладач пропонує студентові повторне вивчення курсу «Реабілітаційна психологія», що регламентовано Положенням про порядок повторного вивчення дисциплін (кредитів ECTS) в умовах ECTS

https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/povtorne-vuvchennia_nove.pdf

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	Для заліку
100-90	A	відмінно	зараховано
89-80	B	добре	
79-70	C		
69-60	D	задовільно	
59-50	E		
49-26	FX	незадовільно з можливістю	не зараховано з можливістю

			повторного складання	повторного складання
	25-0	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

7. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність

Вступаючи на цей курс, студенти повинні дотримуватися норм поведінки, прописаних у Положенні про академічну доброчесність у Прикарпатському національному університеті ім. В. Стефаника

Положення 1

➤ Положення про запобігання академічному плагіату <http://surl.li/rkhnr>

Положення 2

➤ Кодекс честі <http://surl.li/rkhob>

Пропуски занять (відпрацювання)

Відвідування лекцій та практичних занять з курсу є обов'язковим, воно забезпечує краще розуміння матеріалу, дає можливість простежити зв'язок між теоретичною інформацією та її прикладним аспектом, сформувати систему знань та ґрунтовно підготуватись до заліку. Відтермінування здачі завдань самостійної роботи, практичних занять у випадках хвороби чи якоїсь іншої вагомості для студента причини може бути дозволене за умови надання необхідної документації (довідки і т.д.)

За умови відсутності студента (-ки) на заняттях або ж невчасного виконання завдань студенту пропонується у визначений викладачем день і час (відповідно до розкладу) відпрацювати пропущені аудиторні заняття.

Лекційні заняття не відпрацьовуються, але знання лекційного матеріалу обов'язкове.

Студенти, які вивчають дисципліну «Реабілітаційна психологія» зобов'язані відпрацювати заняття, ліквідувати невиконаний обсяг завдань до курсу.

Студенти, які навчаються за індивідуальним графіком, виконують всі завдання згідно вимог.

Виконання завдань пізніше встановленого терміну

Роботи повинні бути виконані й представлені студентом у встановлений час консультацій або протягом тижня КСР, при цьому не пізніше ніж за 1 тиждень до завершення вивчення навчального курсу групою. Студенти, які не виконали заплановані завдання, тести, ІНДЗ, завдання самостійної та контрольної роботи вчасно, повинні їх виконати, однак оцінка при цьому буде знижена на один бал за виконане завдання. У випадку незадовільного виконання завдань, виявів недобропорядної поведінки, академічної недоброчесності (списування), викладач пропонує студентові (-ці) повторно виконати необхідний вид роботи, а пред'явлені студентом завдання не зараховуються.

Невідповідна поведінка під час занять

Неприйнятним для студентів Університету є: порушення норм моралі, що включає негідну

поведінку; запізнення або пропуски навчальних занять чи без поважної на то причини; вчинення дій, що перешкоджають здійсненню навчального процесу; порушення академічної доброчесності; недопустимо користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття (крім випадків, передбачених навчальним планом та методичними рекомендаціями викладача).

Неформальна освіта

Можливість зарахування результатів неформальної освіти здійснюється згідно Положення https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/02/neformalna_osvita.pdf

Рекомендовані платформи Coursera, Prometheus, Udemy, EdEra

8. Рекомендована література

1. Бойко Г. М. Реабілітаційна психологія: посібник [для студ. вищ. навч. закл.]. Полтава: АСМІ, 2010. 240 с.
2. Бочелюк В.Й. Психологія людини з обмеженими можливостями: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2011. 264 с.
3. Бочелюк В.Й., Панов М.С., Спицька Л.В. Діяльність психолога у лікувально-профілактичних та реабілітаційних установах. Габітус. 2023. Вип. С. 185-189.
4. Vasylieva, N., Kulesha-Liubinets, M., Trubaieva, K., Dub, M., Ribtsun, Y., & Ivantsev, N. (2022). Speech Therapy as a Component of Comprehensive Rehabilitation of Patients with Acute Impairment of Cerebral Circulation. BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience, 13(3), 181-194.
5. Вікторова Л. Соціально-психологічна реабілітація та розробка індивідуальних програм для осіб з інвалідністю. Topical issues of the development of modern science. 2020. № 1. С. 308–313.
6. Галаган В. Соціально-психологічна реабілітація осіб, які страждають на ДЦП : магістерська робота. Чернігів, 2019. 57 с.
7. Герман Д. Психологічна травма та шлях до видужання: наслідки насильства - від знущань у сім'ї до політичного терору. Львів: Вид-во Старого Лева, 2015. 416 с.
8. Главацька О. Л. Основи реабілітації особистості: Навч. посіб. Київ: Каравела, 2018.
9. Гридковець Л. М., Вашека Т. В. Психологічне консультування. Посібник. Київ: Літера, 2015. 207 с.
10. Гридковець Л. М. Реабілітаційна психологія: навчальний посібник. Київ: КІБіТ, 2015. 42 с.
11. Діагностика, терапія та профілактика медико-психологічних наслідків бойових дій в сучасних умовах: методичні рекомендації. Київ; Харків: ДУ «Інститут неврології, психіатрії та наркології НАМН України», 2014.
12. Дуб Віра. Реабілітаційна психологія: методичні матеріали до семінарських занять [для студентів ВНЗ]. Дрогобич: Редакційно-видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2017. 92 с.
13. Іванцев Л. І., Іванцев Н.І. Методичні вказівки до семінарських занять та організації самостійної роботи із навчальної дисципліни “Реабілітаційна психологія” для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю 053”Психологія” денної/заочної форми навчання. [Електронний варіант]. Івано-

Франківськ, 2022. 82 с.

14. Коробіцина М.Б. Психодіагностика психічних розладів та їх реабілітація: *навчальний посібник*. Одеса: АстроПринт, 2017. 220с.
15. Кошова І. В. Основи психологічної реабілітації: практикум. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 89 с.
16. Nataliia Ivantsev, Liudmyla Ivantsev. Psychological assistance to a family with an autistic child. Quality of Life in Global and Local Contexts: Values, Innovation, and Multidisciplinary Dimensions. Monograph. Scientific editors: Nestorenko T., Pokusa T. Opole: The Academy of Applied Sciences – Academy of Management and Administration in Opole, 2023; P. 79-99.
17. Наталія Іванцев. Особливості надання психологічної допомоги молоді у подоланні тривожності, викликаній військовою агресією. Проблеми психології діяльності в особливих умовах: Матеріали I Всеукр. наук.-практ. конф., м. Черкаси, 18 квітня 2023 р. Черкаси: видавець Третяков О. М., 2023. С.182-183.
18. Оверчук В. А. Реабілітаційна психологія: навчальний посібник для студентів ВНЗ. Вінниця: Міленіум, 2007. 295 с.
19. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Навчальний посібник. Том 1. Київ, 2018. 208 с.
20. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Навчальний посібник. Том 2. Київ, 2018. 240 с.
21. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Навчальний посібник. Том 3. Київ, 2018. 236 с.
22. Психологічна допомога постраждалим внаслідок кризових травматичних подій: методичний посібник / З. Г. Кісарчук, Я. М. Омельченко, Г. П. Лазос, Л. І. Литвиненко, Л. Г. Царенко; за ред. З. Г. Кісарчук. Київ: ТОВ «Видавництво «Логос». 2015. 207 с.
23. Реабілітаційна психологія. Методичні рекомендації з навчальної дисципліни / Єгорова О.Б. Слов'янськ: Вид-во Б.І. Маторіна, 2018. 122 с.
24. Романовська Л. І., Джигун Л. М., Синюк Н. В. Теорія та практика реабілітаційної роботи: навч. посібник. Хмельницький: ХНУ, 2009. 222 с.
25. Романишин А.М. Первинна психологічна допомога і реабілітація в бойових умовах: навчальний посібник. Львів, 2020. 121 с.
26. Савенкова І.І. Реабілітаційна психологія: *навчальний посібник*. Миколаїв: Іліон, 2021. 220с.
27. Самостійна робота з психології : методичні рекомендації для студентів / [уклад. С. В. Гальцова, Т. Б. Тарасова]. Суми : Вид-во СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2013. 108 с.
28. Сафін О. Реабілітація та реадaptaція учасників бойових дій: психологічний аспект. 2016. URL: <https://dspace.udpu.edu.ua/handle/6789/6100>.
29. Соціально-психологічні технології відновлення особистості після травматичних подій: практичний посібник / за наук. ред. Т. М. Титаренко / Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2019. 220 с.
30. Способи підвищення соціально-адаптивних можливостей людини в умовах переживання наслідків травматичних подій [Текст]: метод. Рекомендації за наук.

ред. Т.М.Титаренко. Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2017. 80 с.

31. Тохтамиш О. М. Реабілітаційна психологія : навч.-метод. посіб. Вінниця : Вiндрук, 2014. 100 с.

32. Туриніна О. Л. Психологія травмуючих ситуацій: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ: ДП «Вид. дім «Персонал», 2017. 160 с.

Викладач - к.психол.н., доцент Іванцев Н.І.